

Sygn. akt I NKRS 72/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maria Szczepaniec

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z odwołania R. M.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z 26 maja 2022 r.

w przedmiocie przeniesienia sędziego w stan spoczynku,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 18 stycznia 2023 r.,

**uchyła zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.**

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa (dalej: Rada, KRS) uchwałą nr [...] z 26 maja 2022 r. (dalej: uchwała), działając na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r. poz. 269 z późn. zm.; dalej: ustawa o KRS) oraz art. 70 § 1 i 2 w zw. z art. 73 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 2072; dalej: p.u.s.p.) oddaliła wniosek o przeniesienie w stan spoczynku sędziego Sądu Okręgowego w Białymstoku R. M. (dalej: Skarżący).

W uzasadnieniu uchwały przytoczono następujące okoliczności faktyczne.

Pismem z 20 sierpnia 2019 r. skierowano do Rady wniosek w przedmiocie przeniesienia sędziego R. M. w stan spoczynku (pismo wpłynęło do KRS przy piśmie Prezesa Sądu Okręgowego w Białymstoku z 18 października 2019 r.).

Kolegium Sądu Okręgowego w Białymstoku na posiedzeniu 18 października 2019 r. podjęło uchwałę, w której przyjęło, że niełoży sprzeciwu od orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Gdańsku z 7 października 2019 r. stwierdzającej, że Skarżący jest trwale niezdolny do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił.

Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa 20 listopada 2019 r. przeprowadził posiedzenie w przedmiocie przygotowania stanowiska do rozpatrzenia i oceny wniosku Skarżącego o przeniesienie w stan spoczynku. Zespół przeanalizował zebrane w sprawie materiały, w tym wniosek z 20 sierpnia 2019 r., orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 października 2019 r., stwierdzające trwałą niezdolność do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił oraz wyciąg z protokołu Kolegium Sądu Okręgowego w Białymstoku z 18 października 2019 r. zawierający uchwałę nr 108/2019 stanowiącą, że Kolegium nie będzie składać sprzeciwu do komisji lekarskiej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych od orzeczenia lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, stwierdzającego trwałą niezdolność do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił.

Członkowie zespołu zapoznali się z całokształtem materiału zgromadzonego w sprawie i przeprowadzili dyskusję. Zespół uwzględnił, że Skarżący przebywa na zwolnieniu lekarskim od 5 września 2017 r. Po zakończonej dyskusji członkowie zespołu ocenili, że materiały nie są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie, a następnie jednogłośnie zaproponowali rekomendowanie Radzie zwrócenie się do biegłego psychologa oraz biegłego lekarza psychiatry o sporządzenie opinii na okoliczność oceny stanu zdrowia Skarżącego oraz stwierdzenie, czy jest on trwale niezdolny do pełnienia obowiązków, a jeżeli tak, od kiedy i jaka jest tego przyczyna.

W następstwie powyższego Rada uchwałą nr [...] z 22 listopada 2019 r. zwróciła się do biegłego psychologa oraz biegłego lekarza psychiatry o sporządzenie opinii na okoliczność oceny stanu zdrowia Skarżącego oraz

stwierdzenia, czy jest on trwale niezdolny do pełnienia obowiązków sędziego, a jeżeli tak, od kiedy i jaka jest tego przyczyna.

Z uwagi na brak możliwości uzyskania opinii biegłych sądowych, zespół członków KRS na posiedzeniu 10 września 2021 r., dokonał ponownej analizy oceniając, że materiały są wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy i postanowił rekomendować uwzględnienie wniosku o przeniesienie R. M. w stan spoczynku (2 głosy „za”, brak głosów „przeciw”, 1 głos „wstrzymujący się”).

Uchwałą nr [...] z 10 września 2021 r. Krajowa Rada Sądownictwa działając na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS oraz art. 70 § 1 i 2 w zw. z art. 73 § 1 p.u.s.p. oddaliła wniosek o przeniesienie w stan spoczynku sędziego Sądu Okręgowego w Białymstoku R. M...

Powyższa uchwała została zaskarżona przez sędziego R. M.

Sąd Najwyższy wyrokiem z 6 kwietnia 2022 r., I NKRS 167/22, uchylił uchwałę KRS nr [...] i przekazał sprawę Radzie do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że w przedmiotowej sprawie doszło do pominięcia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z dokumentacji, co spowodowało, że ustalenie Rady, że Skarżący nie spełnił przesłanek określonych w art. 70 § 1 p.u.s.p. nie jest prawidłowe, gdyż zostało dokonane bez wszechstronnego rozpoznania sprawy.

Ponownie rozpatrując sprawę, Przewodniczący Rady wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b ustawy o KRS.

Zespół członków KRS, na posiedzeniu w dniu 25 maja 2022 r., dokonał ponownej analizy sprawy, uwzględniając przekazane Radzie dokumenty. Zespół ocenił, że materiały są wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy i postanowił stosunkiem głosów: 3 głosy „za”, przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się” rekomendować Radzie uwzględnienie wniosku o przeniesienie sędziego R. M. w stan spoczynku.

W uzasadnieniu zaskarżonej uchwały KRS wskazano, że sędzia R. M. (ur. [...] 1961 r.) od 1 października 1990 r. do 9 października 1994 r. orzekał w Sądzie

Rejonowym w Gdańsku, a następnie od 10 października 1994 r. do 17 sierpnia 2014 r. w Sądzie Okręgowym w Gdańsku. Od 9 marca 2004 r. do 9 marca 2010 r. pełnił funkcję Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Gdańsku, a od 10 marca do 27 września 2012 r. - funkcję Prezesa tego Sądu. Od 18 sierpnia 2014 r. orzeka w Sądzie Okręgowym w Białymstoku. Od 5 września 2017 r. przebywa na zwolnieniu lekarskim.

W trakcie posiedzenia KRS w dniu 26 maja 2022 r. za uwzględnieniem wniosku o przeniesienie sędziego R. M. w stan spoczynku oddano 7 głosów oraz 8 głosów „przeciw”, przy 2 głosach „wstrzymujących się” (przy udziale 17 osób).

W uzasadnieniu zaskarżonej uchwały zawarto wyżej przytoczone okoliczności faktyczne zakończone konkluzją: „wobec nieuzyskania bezwzględnej większości głosów, Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwałę, jak na wstępie”.

Pełnomocnik sędziego R. M. złożył od powyższej uchwały odwołanie z 7 lipca 2022 r., zarzucając jej sprzeczność z prawem poprzez:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, odzwierciedlony w treści uchwały, tj.:

a. art. 38 ust. 3 ustawy o KRS w zw. z art. 33 ust. 1 ustawy o KRS, polegające na podjęciu zaskarżonej uchwały bez wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy, zgromadzonej dokumentacji oraz niezasięgnięcia opinii biegłych sądowych - biegłego psychologa i biegłego lekarza psychiatry na okoliczność oceny stanu zdrowia, w sytuacji, gdy rozważenie sprawy wymagało wiadomości specjalnych;

b. art. 33 ust. 1 ustawy o KRS, polegające na podjęciu zaskarżonej uchwały bez wszechstronnego rozważenia wszystkich okoliczności sprawy, zgromadzonej dokumentacji, poprzez dokonanie oceny stanu zdrowia, kierując się bliżej nieokreślonymi kryteriami, w sytuacji, gdy zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa na posiedzeniu w dniu 25 maja 2022 r., rekomendował Radzie uwzględnienie wniosku, zaś lekarz orzecznik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych stwierdził trwałą niezdolność R. M. do pełnienia obowiązków sędziego z powodu choroby lub utraty sił;

c. art. 42 ust. 1 ustawy o KRS poprzez sporządzenie uzasadnienia uchwały w sposób uniemożliwiający poznanie rzeczywistych motywów jej podjęcia,

co uniemożliwia odniesienie się do całości przesłanek, na podstawie których Rada uznała, że brak jest podstaw do przeniesienia sędziego R. M. w stan spoczynku.

II. naruszenie prawa materialnego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, odzwierciedlony w treści uchwały tj.;

a. art. 70 § 1 p.u.s.p. poprzez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że skorzystanie z uznaniowej kompetencji w kwestii podjęcia stosownej decyzji o przeniesieniu sędziego w stan spoczynku, może nosić znamiona arbitralności, w sytuacji, gdy decyzja o przeniesienie w stan spoczynku - mimo, że pozostawiona swobodnemu uznaniu powołanego do tego organu - nie może być podjęta w sposób dowolny;

b. art. 70 § 1 p.u.s.p. poprzez niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że nie zachodzi okoliczność uzasadniająca przeniesienie R. M. w stan spoczynku, podczas gdy prawidłowa interpretacja przepisu powinna prowadzić do stwierdzenia, że właściwe jest przeniesienie w stan spoczynku z uwagi na spełnienie wszystkich przesłanek;

co skutkowało podjęciem uchwały sprzecznej z prawem, oddalającej wniosek, i nieprzeniesieniem sędziego R. M. w stan spoczynku.

Pełnomocnik Skarżącego wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały KRS i przekazanie jej Radzie do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o KRS, uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Zgodnie z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy k.p.c. o skardze kasacyjnej, poza przepisem art. 87¹ k.p.c., ustanawiającym przymus adwokacko – radcowski w postępowaniu przed tymże. Odesłanie do przepisów k.p.c. o skardze kasacyjnej implikuje sposób wyznaczenia granic rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy zainicjowanej odwołaniem uczestnika postępowania. Stosownie do art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem skargę kasacyjną w granicach

zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozwagę tylko nieważność postępowania.

Co się tyczy podstaw odwołania od uchwał Rady, to zasadniczo nie ma zastosowania w tym zakresie art. 398³ § 1 k.p.c., regulujący kwestię podstaw kasacyjnych, gdyż w przypadku odwołań od uchwał Rady podstawy te określone są w art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy o KRS, który stanowi, że odwołanie można wnieść z powodu sprzeczności uchwały z prawem, a zatem zarówno z prawem materialnym, jak i z przepisami postępowania. Szczegółowe zasady postępowania przed Radą zostały unormowane w przepisach rozdziału 3 obecnie obowiązującej ustawy o KRS i to one stanowią punkt odniesienia dla podnoszonych w odwołaniach od uchwał Krajowej Rady Sądownictwa zarzutów naruszenia przepisów postępowania. Naruszenia te muszą przy tym mieć istotny wpływ na wynik sprawy, odzwierciedlony w treści zaskarżonej uchwały. Tak sformułowane podstawy zaskarżenia wyznaczają zaś zakres kognicji Sądu Najwyższego w tej kategorii spraw.

Odnosząc się do przedstawionych w odwołaniu zarzutów, należy zwrócić uwagę na ten, który dotyczy naruszenia art. 42 ust. 1 ustawy o KRS. Ów zarzut jest bowiem uzasadniony i determinuje rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego. Przywołany przepis określa, że uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia.

Wprawdzie art. 42 ust. 1 u.KRS nie precyzuje wymogów co do treści uzasadnienia, to jednak nie oznacza to, że jego treść może być jakakolwiek lub sprowadzać się w istocie do przedstawienia przebiegu postępowania i służby sędziowskiej Skarżącego oraz afirmatywnego przytoczenia stosowanych przepisów ustawy. Jak sama nazwa wskazuje, treść uzasadnienia ma zawierać argumenty na okoliczności, które daną decyzję czynią zasadną. Okoliczności takiej nie stanowi sam fakt, że decyzję podjął organ do tego umocowany, ani też samo zapewnienie tego organu o zasadności podjętej przezeń decyzji jedynie „wobec nieuzyskania bezwzględnej większości głosów” (zob. ostatnie zdanie uzasadnienia zaskarżonej uchwały KRS; por. też wyroki Sądu Najwyższego: z 1 lipca 2019 r., I NO 70/19; z 2 lutego 2021 r., I NKRS 18/21; z 26 kwietnia 2021 r., I NKRS 53/21).

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Rada powinna merytorycznie uzasadnić swoje stanowisko, rzeczowo argumentując i wyjaśniając co przesądziło o podjęciu rozstrzygnięcia, a nie jedynie przytoczyć okoliczności faktyczne i przebieg postępowania.

Wobec braku merytorycznego uzasadnienia uchwały i nieprzedstawienia przez KRS motywów jej podjęcia, odniesienie się przez Sąd Najwyższy do pozostałych zarzutów odwołania jest niemożliwe, gdyż wymagałoby oceny argumentów Rady, które *de facto* nie zostały wyrażone w uzasadnieniu uchwały.

Wniesione odwołanie prowadzi do formalnej kontroli stosowania przez Krajową Radę Sądownictwa reguł postępowania dotyczących przestrzegania prawem określonych kryteriów i procedur (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 grudnia 1993 r., III AZP 20/93, a także wyroki Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NO 8/19; z 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17; z 7 marca 2017 r., III KRS 3/17; z 26 stycznia 2017 r., III KRS 37/16; z 26 kwietnia 2022 r., I NKRS 20/22), dlatego dostrzeżone uchybienie skutkuje uchyleniem uchwały KRS i przekazaniem sprawy do ponownego rozpatrzenia Radzie w drodze odpowiedniego stosowania art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS.